Ч. 271 (14.168). Львів, пятниця 11. жовтня 1935. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 504-060, 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Італійські літаки

розслідять ситуацію абісинської армії.

АБІСИНЦІ ВІДБИЛИ АДУУ Й АДІГРАТ.

БЕРЛІН, 10. 10. ПАТ. Німецьке інформаційне бюро повідомляє з Аддіс-Абеби, що згідно з повідомленням з північного фронту **абісинські війська відібрали після завзятих боїв міста Адуу й Адіграт. Абісинські відділи мали заскочити італійців, що були зайняті укріплюванням своїх позицій.** Дух абісинських військ має бути знаменитий. Команданти не могли здержати своїх вояків, що рвались до дальшого наступу.

ІТАЛІЙЦІ НЕ ЗДОБУЛИ АКСУМ.

РИМ, 10. 10. ПАТ. Аґ. Стефані повідомляє: Кореспонденти римських пополудневих щоденників подають, що перший корпус машерує у напрямі Макале, а кольона ґен. Маравіня відновила марш на святе місто Абісинії Аксум. Ґен. Де Боно виїхав учора вранці на інспекцію фронту, задержуючись на висунених стійках, де виголосив промови до вояків і робітників.

КОНТРОФЕНЗИВА АБІСИНСЬКОЇ АРМІЇ.

ПАРИЖ, 10. 10. ПАТ. Спеціяльні звітодавці французьких щоденників з поля бою подають низку вісток про зачату абісинську контрофензиву.

Минулої ночі **абісинці мали відзискати місто Адіграт. Багато італійців убили.** Абсинці, щоб не звертати на себе уваги передніх італійських стійок **підійшли під місто зовсім голі.** Виконавши випад абісинці **відступили від міста. Війська Раса Сеюма мали вдертися до Адуі перестрашуючи італійців, яких заскочили у сні. Інші вістки твердять, що тепер ведуть битву на білу зброю біля воріт Адуі.** Крім цього дві абісинські армії наближуються до кордону Судану, щоб продістатись до Еритреї. Тактика абісинців безсумнівно така: безнастанними випадами вони хочуть дезорганізувати італійські відділи. **Під Аксум зводять незвичайно оживлену битву.** В Аддіс-Абебі завели цензуру вісток з поля бою, що її виконують бельґійські старшини. Кореспонденти можуть висилати телеґрами до 100 слів. Чужинці далі покидають Аддіс-Абебу й ідуть до Джібуті. Ця евакуація є приспішена, бо самі абісинці хочуть знищити одиноку в Абісинії залізничу лінію.

АБІСИНСЬКИЙ УРЯД НЕ ДАЄ ПРЕСІ ІНФОРМАЦІЙ.

АДДІС-АБЕБА, 10. 10. ПАТ. Абісинські офіційні джерела від учорашнього вечора не подали ніяких вісток про операції на ріжних фронтах. Абісинська воєнна цензура торкається вісток про рухи військ. Журналісти зложили проти того протест, що офіційні круги не дають ніяких інформацій та утруднюють провірку поголосок, що кружляють по місті.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ПЛЯН ПОКОНАТИ АБІСИНІЮ.

ЛЬОНДОН, 10. 10. ПАТ. Райтер подає з Аддіс-Абеби про ситуацію на фронтах 9. ц. м. таке: Абісинський уряд не дістав нині ніяких вісток з будьякого фронту. **Телефонічна й телеґрафічна комунікація зі столицею перервана, може навіть знищена італійськими літаками. Урядові телеґрами розсилають тепер через гінців,** що перебігають денно по кількадесять кільометрів. Абісинські кола заявляють, що не знають нічого про те, що абісинські відділи ввійшли до Еритреї. **Абісинські кола думають, що абісинці не відобрали ніякої позиції, що її в останньому часі зайняли на півночі італійці, хоч на ріжних відтинках цього фронту зводили численні сутички.** Ескадри італійських літаків переводили розвідку над Ґевашем у віддаленні 130 км. від Аддіс-Абеби. Інші літаки запримітили над Гарраром на південь від Діредауа. Ті розвідчі лети вказують на те, **що італійська армія намагатиметься відтяти північну абісинську армію від півдня, відділити британське і французьке Сомалі від Абісинії та заволодіти одинокою залізницею.**

Передні стежі південної армії пішли 50 км. вперед у пустині Оґадену. Абісинці з поспіхом висилають підмоги для північної армії, що дістала багато транспортів воєнного виряду з Японії. На півночі італійські літаки роблять розвідку. Абісинці обвинувачують італійських летунів у тому, що кидали на Оґаден бомби з трійливими ґазами.

Абісинський уряд просить, щоб італійський посол Вінчі виїхав з Аддіс-Абеби в суботу.

АКСУМ УПАДЕ ЗА ДЕНЬ-ДВА.

РИМ, 10. 10. ПАТ. **Півофіційні кола не потверджують вістки про здобуття міста Аксум, але думають, що це місто впаде за день-два. Ті кола вдруге заперечують вістку, будьтоби абісинці відбили Адуу.**

ВЕЛИКІ ВТРАТИ ІТАЛІЇ.

ЛЬОНДОН, 10. 10. ПАТ. **„Дейлі Телеґраф" повідомляє з Риму, що досі не оголосили ніякого списку італійських страт у Східній Африці. Це викликує поважне занепокоєння прилюдної опінії. Побоюються, що ті страти дуже великі.**

ЛЬОНДОН, 10. 10. ПАТ. **Кореспондент Райтера у Римі повідомляє, що потверджують там поголоску про те, що італійські війська здобули вершок Едаґаґармус на південь від Адіґрату.**

ФРАНЦУСЬКІ ВОЯКИ В АБІСИНІЇ.

АДДІС-АБЕБА, 10. 10. ПАТ. Вчора на стацію Діредауа приїхало 180 французьких вояків під командою 4-ох старшин. Яких 1500 французьких вояків є в Джібуті. У пристані Джібуті стоїть на якорі французький кружляк, що стежить, щоб не мали місця нелеґальні транспорти зброї і муніції.

—————

Італія візьме участь

у морській конференції.

ЛЬОНДОН, 10. 10. ПАТ. Потверджується вістка, що італійський амбасадор Ґранді повідомив державного підсекретаря у „Форін Офіс" Вансітарда, що Італія радо візьме участь у майбутній морській конференції.

—————

Урядовий вислід виборів

до клайпедського сойму.

ЛЬОНДОН, 10. 10. ПАТ. Агенція Райтера повідомляє з Ковна: Офіційно оголосили вислід виборів до клайпедського соймику: **німці здобули 24 мандати, литовці 5.**

Світова опінія і війна.

Львів, 10. жовтня 1935.

Кілька днів тому радіо з Цюріху передавало плити з двома промовами: абісинського цісаря та італійського диктатора. Представники двох народів, що розпочали війну, промовляли один за другим так, наче би виступали на сцені. Сцена була широка — ввесь світ. Сили обох „артистів" дуже нерівні. Абісинський монарх мусів звертатися до всього світа навіть не в рідній мові. Говорив по французьки, мабуть сидячи у власній палаті, відчитував текст, який імовірно сам собі склав — просто, без реторичних фраз, не дбаючи ні трохи про ефект. Чути було, що він не промовець і звертається прилюдно дуже рідко.

Говорив абісинський монарх про те, що всі знаємо: що на безборонний, тихий нарід нападає велика держава і що долю свого народу передає він під опіку Ліґи Націй. Вірить він теж у справедливість. В обороні батьківщини нарід його піде на всі жертви і — коли треба буде — вмре.

Все це було сказане без патосу, без прибільшеного сентименту, менш-більше так, як говорить справжній вояк, що вміє мовчки виконати свій обовязок.

Промова Мусолінія мала аранжовану авдиторію. На венецькій площі стояла багатотисячна юрба і верещала при самій появі „дуче". Мусоліні верещав теж, сам захоплений кожним своїм словом. І тут знали ми теж, про що він казатиме, бо ті речі були вже говорені безліч разів: „Тут іде про честь Італії...", кричав він, розбуджуючи запал у маси, яка вже й так була наелектризована воєнною пропаґандою, веденою від тижнів і місяців цілим складним державним апаратом. Живо пригадувалися підчас тієї промови фрази, які лунали у 1914 році у всіх воюючих державах: скрізь була мова про честь і про славу, і скрізь поклики до чести і слави були знаряддям імперіялістичних плянів, що вимагали міліонів трупів і калік.

Сентимент не грає ролю у політиці. Не виграє той, хто завжди кермується лише милосердям і почутіям справедливости. Не є завданням політики — заступатися все за слабшим, бо політика, яка є одночасно знанням і практичним мистецтвом, що має на меті боронити інтереси національного колективу (державного організму) — не є добродійною установою. А проте т. зв. симпатії чи антипатія у широкому світі є теж чинником реальним, якого не слід легковажити. І коли хто чув тільки ті дві промови представника Італії та Абісинії, міг зрозуміти, чому сьогодні в італійсько-абісинському конфлікті симпатії величезної більшости світа находяться по стороні Абісинії.

Безумовно, що зі світовими симпатіями можна теж — згинути, — як довго ті симпатії не переступають меж платонічного почування. Втратили теж свою атракцію радієві милі чи немилі промови. Світ прислухується нині до воєнного гамору, що лунає на гористих пустелях Східної Африки, у всіх більших містах розхоплюють газетні надзвичайні додатки про бої, висоту жертв, про вигляди льокалізації війни чи її поширення. Абісинські поклики до справедливости не зупиняють італійських танків і літаків, які ширять смерть і руїну на абісинській землі. А проте безумовно та світова опінія, прихильна Абісинії, допомогла англій-

ській дипльоматії (яка теж не кермується філянтропією, лише власним великодержавницьким інтересом) — віднести покищо світлу перемогу.

Тією перемогою слід вважати одноголосну постанову Ліги Націй з останнього понеділка: про вину Італії, яка, розпочинаючи війну всупереч зобовязанням із пакту Ліги, підпала під категорію „напасника“. Факт, що Франція теж голосувала за резолюцією осуду з остраху перед повною ізоляцією, вказує не тільки на величезні впливи, що їх має у світі Велика Британія, але й на натиск світової прилюдної опінії, прихильної цим разом далеким абісинським „лицарям“.

Сьогодні актуальне одно питання: чи світова опінія задовольниться плятонічним висловом своєї симпатії, себто чи вистане їй понеділкова резолюція, — чи може піде далі і скаже „б“, яке повинно прийти за вискаваним „а“. Тим „б“ булиб т. зв. санкції, карні засоби проти Італії, що примусилиб її припинити займанницьку війну. І ось, тоді, коли у далекій Абісинії ллється кров і в описах воєнних дій повно подробиць про страхітливі жорстокости, — у Женеві радять над характером „санкцій“. Чуємо, що Англія вживає всіх зусиль, щоб переконати Лігу про потребу фактичних, поважних засобів натиску на Італію, та що Франція — і безпосередньо сама Італія — намагається звести Лігові санкції до — фікції. Одночасно женевські телеграми кажуть про якісь дальші закулісові переговори між Італією, Францією та Англією, які без огляду на резолюцію про „виновника війни“, малиб довести до злагоди між тими великодержавами... коштом Абісинії, „мирним“ поділом її території поміж напасника та оборонців.

Радять у Женеві і столицях світа та зітхають, щоб мерщій на полі бою трапилось таке, що влекшилоб остаточну постанову. Іншими словами: зволікає Женева з постановами і не квапиться Італія кидати Лігу Націй та провокувати европейський конфлікт, бо — одна і друга — сподіється у найближчому часі „доконаних фактів“. Симпатії симпатіями, а доконані факти мають свою тверду мову: щоб змінювати доконані факти, треба ризикувати нову війну, — а хто сьогодні квапиться до такого ризика?!

Вістки з поля боїв щодня ріжні. Не треба було бути ворожбитом, щоб передбачати несподіванки з фронту, на якому з одного боку стоїть регулярна чудово озброєна модерна армія, але на чужому і страшенно непригожому терені, — з другого трикратно більші маси примітивно озброєних, але фанатичних і надзвичайно хоробрих туземних вояків. Ніяких доконаних фактів на абісинському фронті ще нема, бо навіть льокальні вчорашні перемоги можуть ще завтра перетворитись у поразки. Ввесь світ є сьогодні світом макабричного видовища: чи скорше скровавиться одна або друга сторона, заки встигне (і схоче) встрянути у цю трагедію міжнародня установа, покликана „берегти мир“...

Чехословацький ґенерал про совітську армію.

Прага, жовтень 1935.

На днях вернулася із Совітів чехословацька військова делеґація, яка брала участь у маневрах совітської армії в околицях Києва. Поїздка ця — це одна із зовнішніх признак тих близьких взаємовідносин, які запанували між Чехословаччиною і Совітами після заключення чехословацько-совітського договору про обопільну військову допомогу. Таких зовнішніх признак було вже досі більше. Згадати хочби поїздку чехословацьких журналістів до СССР (саме тепер у Празі перебувають совітські журналісти і письменники), екскурсію чехосл. театральних діячів, футболеві змагання чехосл. дружин у Ленінграді, Москві та Києві і т. д. Але на перше місце між цими признаками висуваються головно дві, обі офіційного характеру: поїздка міністра закордонних справ ЧСР Бенеша і військової делеґації ЧСР.

Про поїздку мін. Бенеша, особливож про його побут на Сов. Україні, ми вже нашим читачам свого часу реферували, а зробили ми були це на основі тих даних, які про цей його побут принесла була чехословацька преса, чи то на основі дописів своїх кореспондентів, чи то за совітською пресою, бо сам міністер Бенеш після свого повороту із Совітів ніде прилюдно не виявив своїх вражінь з поїздки.

Інакше мається справа з поїздкою військової делеґації. Про неї заговорили після повороту домів саміж таки учасники, головнож сам провідник делеґації, шеф чехослов. ґенерального штабу ґен. Крейчі. Сталося це мабуть тому, що ці його вражіння торкаються самих підстав чехословацько-совітського договору, а требаж чехословацьку публичну опінію якось поінформувати — особливо — під теперішню пору — про те, що має бути одним із засобів безпеки Чехословаччини — про совітську армію.

Якеж вражіння зробила на чехословацького ґенерала совітська армія? Найліпше видно це з інтерв'ю, яке ґен. Крейчі дав кореспондентові празького „Венкова“. Вибираємо з нього те, що може бути найцікавіше для наших читачів, особливож, що підтвердить, що Совіти — це наскрізь мілітаристична держава, що армія користується там особливими привілеями та що й уся т. зв. розбудова промислового життя Совітів іде на послуги армії.

„Совіти — говорить ґен. Крейчі — мають найліпше озброєну армію нинішнього часу. Військове виеквіпування червоноармійця наймодерніше. Совітська армія (пан ґенерал вживав чомусь все назви „руска армада“) — це вислід величезної праці і величезних коштів. Дисципліна у неї залізна. На послугах армії стоїть широко розвинений воєнний промисл. Кожний рід зброї має свої окремі фабрики. Особливу увагу присвячують Совіти військовому летунству і тому велике вражіння на закордонні делеґації в часі київських маневрів зробили спроби спустити з літаків при допомозі паляків на тили ворожої армії цілі військові відділи в силі 600—700 вояків. Спроба вдалася. За вояками спустили далі з літаків легкі гарматки та важкі кулемети і вже за сім хвилин після зіскоку відділи ці відкрили вогонь на тилах ворога. В часі цього тяжкі літаки довозили далі на ворожі тили дальші військові відділи, польову ертилєрію та малі танки. Це зовсім новий і ніде ще не практикований спосіб, як використати в часі війни той найстрашніший рід модерної армії, яким є літаки.

Совітська армія — говорить далі ґен. Крейчі — користується величезними привілеями в порівнанні до решти населення. Для командного складу влаштовано спеціяльні „доми відпочинку“ на Кримі, на Кавказі та в інших околицях СССР, у бувших царських та панських палатах, де цей командний склад разом зі своїми родинами проводить час своїх відпусток. Тут дістають вони все даром „від води аж по шампанське“. Крім цього ще й кожного тижня у вільний від службових занять час червоні командири мають можливість відпочивати в дооколичних бувших панських маєтках. Ще більшими привілеями користуються ті зпоміж них, які мають якісь військові совітські відзначення. Крім цього в кожному місці осідку залоги істнують ще т. з. „доми красної армії“, на які совітський уряд витрачує річно понад 50 міліонів рублів. Це щось у роді військових касин, де попри розривку в білярдових, кінових, концертових та театральних салях, на ріжних руханкових і спортових грищах, кожний військовий що туди зайде, може теж поповняти своє фахове і загальне знаня в ріжних робітнях, бібліотеках, на ріжних курсах і т. д.

Згадує теж чехословацький ґенерал і про відношення населення до армії. В Совітах панує загальне гасло, що лише сильна армія може забезпечити трівке істнування держави, а широкі народні маси — за словами ґен. Крейчіго — відносяться до армії з повним довірям і „для неї живуть“. Про це відношення народніх мас до червоної армії говорить ґен. Крейчі, розуміється, на основі того, що бачив у часі самих маневрів. Шкода тільки, що пан ґенерал не старався переконати, чи це захоплення місцевого населення армією і маневрами не така сама спритна аранжировка для чужинців, про яку вже так багато писалося і яка нині в світі вже аж надто відома, бо це для широкої публичної опінії в Чехословаччині малоби може більше значіння, як сама фахова оцінка червоної армії.

Своє інтерв'ю закінчив ґен. Крейчі такими словами: „Віддалення Росії (читай: Совітів) від Чехословаччини не є ніякою перешкодою для нашого союзу. Нині вже не істнують великі віддалі. З уст визначних совітських чинників ми чули, що в Совітах дивляться на Чехословаччину як на приятеля, на якого можна оперти і в добрих і в тяжких часах. Ми себе взаїмно розуміємо і тому можемо собі довіряти“.

У своїй розмові з ґен. Крейчім торкнувся кореспондент „Венкова“ теж нині вже старого, а в історії визвольних змагань чехословацького народу всеж таки важного питання: Совіти і чехословацькі легії і на нього дав таку цікаву і характеристичну відповідь: „Коли йде про це питання, то треба підкреслити, що воно вирішене так, що цю капітолю зовсім вичеркнено з історії нової Росії. Нині там вже ніхто не хоче про це говорити — це вже пішло в забуття...“ Невжеж і в чехословацького народу підуть так легко в забуття геройські шляхи сибірської анабази їхніх леґіонів? Невже воно корисне для чехословацького народу про це забувати і невже того вимагає здержання чи скріплення нового союзу?

М—н.

Чи виграє Італія війну в Африці?

НЮ ЙОРК, 23-го вересня. (Вл. кор.) На поставлене в наголовку питання намагається відповісти кореспондент „Ню Йорк Таймсу“ з Женеви в недільному літературному додатку своєї газети. Він був кореспондентом у часі французької війни з ріфами в Марокко, що боронилися під проводом Абдель-Кріма в рр. 1925—1926. Подібність тої війни до італійсько-абісинської полягає не лише в подібності африканського терену, але і в характері тубильчого населення. Італійська війна проти Абісинії малаб бути кольоніяльною, отже війною модерної держави проти нецивілізованих племен. Італія, як і Франція, має всі модерні винаходи. Здавалось би, що така зброя має величезну перевагу над простими способами війни африканських племен. А діло якраз не таке. Нові винаходи, отже танки, літаки, бомби й ін., доцільні в Африці лише в початках, щоб налякати напів-дикі племена так як лякає дітей громовиця і блискавки. Як цього Італія не осягне і противник не скапітулює, тоді ні танки, ні навіть літаки непридатні. Танки загалом не можуть рухатися вперед без модерних доріг, а літаки можуть наробити шкоди лише в густо збитих рядах. А в Африці войовничі племена дуже витревалі, вони здані на прожиток, який самі здобудуть і кожний жовнір може там воювати окремо з укриття. В часі війни в Мароку ріфи так зручно вкривалися, що зістрілювали легко літаки та летунів, а масові формації французів були лиш добрим предметом для стрілів ріфів. Остаточно французи по літах премогли, але не винаходами, не воєнною штукою, а політикою: вони ніби йшли на поміч султанові, а султан мав своє африканське військо.

В Абісинії цього нема. Там увесь нарід зєдинений, не можна вжити абісинського війська проти інших абісинців. Крім цього Італія загалом не має свого кольоніяльного війська, що його моглаб ужити проти Абісинії. Отже — міркує кореспондент (Клеренс Стрейт) — Італія може виграти війну лиш тоді, як перестрахом приневолить абісинський уряд до здачі. Інакше війна треватиме довгі літа, а за цей час в Італії може змінитись дуже багато...

За мораторію всіх хліборобських довгів.

Надмірне обтяження села.

Приблизні обчислення міністерства скарбу виказують, що на **1. жовтня 1932 р. хліборобські довги сягали 4.800 міліонів золотих.** Нема двох думок, що довги хліборобів враз з відсотками загаяння, екзекуційними коштами і т. д. зросли майже вдвоє. Деяким показчиком надмірного задовження села може бути зріст залеглостей державних податків селян, які **обчислено на 146 міілонів золотих на день 1. жовтня 1932 р.** (без залеглостей податків від спадків і даровизн). Відтоді **податкові залеглости підскочили до 30. вересня 1934 р. на 368 міл. зол.** Якщо візьмемо під увагу ще катастрофальну обнижку доходів з продажі сільсько-господарських продуктів, побачимо, що дотепер не розвязано пекучої проблеми управильнення хліборобських довгів.

ЧАСТИННА МОРАТОРІЯ.

Цьому невідрадному положенню, в якому найшлося хліборобство, намагаються зарадити два декрети президента з 30 вересня ц. р. **Перший декрет змінив закон з 29 березня 1933 р. таким чином, що відсунув платність гіпотечних вірительностей з відсотками до 1. січня 1938 р.**

Другий декрет признає трирічну мораторію, себто припинює платність усіх хліборобських довгів, які повстали перед 1. липнем 1932 р. до 1. жовтня 1938 р. під такими умовинами: Мораторія охоплює всі короткоречинцеві довги заперед 1. липня 1932 р., які хлібороби затягнули на незорганізованому ринку, себто здебільша у приватних осіб; далі приватно-правні довги хліборобів супроти державного скарбу і правно публичних установ. Мораторія обіймає не тільки **сам довг, але також відсотки, провізії, кошти та інші побічні належитости, належні за час до дня 1 листопада 1934 р.** Іншими словами мораторії не підлягають відсотки від довгу, належні за час до 1 листопада 1934 р., які вагаються тепер від 3 прц. до 6 прц. річно. Далі **декрет обнизив відсотки до 6 прц. річно,** належні від довгу так перед оголошенням цього декрету, як і після його оголошення. На основі такої постанови декрету президента з 30. вересня ц. р. довжник, проти якого веде віритель екзекуцію, може домагатись, щоби суд або розємний уряд обнизив висоту відсотків до 6 прц. і змінив екзекуційний титул, на основі якого віритель стягає екзекуцією свою вірительність. Суму заплачених відсотків, на яку суд або розємний уряд обнизив відсотки, зачислюють довжникові на заплату його довгу. В кожному випадку довжник не може домагатись звороту заплачених уже відсотків.

ЯКИХ ДОВГІВ НЕ ОХОПЛЮЄ МОРАТОРІЯ.

Зате мораторія не торкається вірительностей і довгів: 1) державного скарбу (тут належать в першу чергу податкові залеглости); 2) установ суспільних обезпечень; 3) союзів територіяльної самоуправи; 4) Польського Банку; 5) установ довгоречинцевого кредиту; 6) ріжних банків, які вичислює закон; 7) комунальних кас ощадностей; 8) Ґалицької Каси Ощадности у Львові за Української Щадниці у Перемишлі; 9) громадських, щаднично-позичкових кас, 10) кредитових кооператив, які належать до ревізійних союзів. Далі мораторія не торкається теж довгів, які повстали з винагороди за працю, з належної заплати ремісникам за виконане діло, за аліменти, з умов про ренту та вимову. Одним словом мораторія не охопила коротко- і довгоречинцевих довгів, які затягнули хлібороби на зорганізованому ринку.

Така частинна мораторія напевно не вплине на покращання страшного положення села. Тому польські хліборобські кола домагаються, щоб уряд поширив мораторію на всі хліборобські довги.

ПЕРЕЧИСЛЕННЯ ДОВГІВ У ЧУЖІЙ ВАЛЮТІ.

Вкінці декрет постановляє, що якщо віритель **не договорився з довжником до 1 жовтня ц. р. у справі перечислення довгу у закордонній валюті, такий довг перечислюється на польські золоті після курсу, нотованого на варшавській біржі дня 1 жовтня 1935 р.**

Справа санкцій питанням мира в Европі.

РІЖНИЦЯ ПОГЛЯДІВ ФРАНЦІЇ Й АНГЛІЇ ЩОДО САНКЦІЙ.

ЖЕНЕВА, 10. 10. ПАТ. Засідання зборів Ліґи відложили до год. 17. Засідання президії зборів зачалось в год. 14-ій. Кореспондент Райтера твердить, що **припізнення засідання зборів спричинила ріжниця поглядів на справу санкцій Анґлії і Франції.**

На засіданні президії зборів Ліґи остаточно устійнять процедуру зборів Ліґи Націй.

АМЕРИКА ОСТОРОНЬ САНКЦІЙ.

НЮ ЙОРК, 10. 10. ПАТ. Загально переконані, що Зл. Держави ніяк не співпрацюватимуть з Ліґою Націй у застосуванні санкцій і не вишлють свого обсерватора до координаційної комісії у справі санкцій. Всеж думають, що Зл. Держави не противитимуться, щоб Ліґа Націй застосувала санкції.

ТРУДНОЩІ ЗАСТОСУВАННЯ САНКЦІЙ.

ПАРИЖ, 10. 10. ПАТ. Нинішня преса обговорює трудноші застосування санкцій. Щоденники звертають увагу на недосконалість механізму санкцій. Більшість щоденників підкреслює, що треба рахуватись з тим, що деякі краї не зможуть обійтися без такого поважного ринку, яким є італійський ринок.

ЯК ВИГЛЯДАТИМЕ ПЕРШИЙ ЕТАП САНКЦІЙ?

ЛЬОНДОН, 10. 10. ПАТ. Дипльоматичний кореспондент „Дейлі Телеграфу" повідомляє, що французькі і британські знавці порозумілись щодо обсягу санкцій у першім етапі. Санкційному комітетові, що його створять збори Ліґи предложать до схвалення такий плян санкцій: **1) успішна заборона давати Італії будьякі позички чи кредити, 2) обмеження контингентами деяких категорій італійських імпортів до чужих країв, 3) обмеження вивозу до Італії деяких товарів, що конечні для воєнного промислу і 4) знесення заборони вивозу зброї і муніції до Абісинії.**

ЛЄЙБУР ПАРТІ ПРОТИ САНКЦІЙ.

ЛЬОНДОН, 10. 10. ПАТ. Національна Рада Лєйбур Парті рішила скликати зїзд робітничих орґанізацій, що противляться санкціям, щоби зорґанізувати акцію проти війни.

НАЦІОНАЛЬНА РАДА НЕЗАЛЕЖНОГО ВІДЛАМУ ЛЄЙБУР ПАРТІ ВИПОВІЛАСЬ ПРОТИ САНКЦІЙ.

ЛЬОНДОН, 10. 10. ПАТ. **Ґрупа 50 послів консерватистів виповілась проти застосування санкцій проти Італії.** У пятницю ця ґрупа відбуде збори, щоб обговорити „небезпеку вмішуватись Анґлії до італійсько-абісинської війни". Головним промовцем має бути колишній міністр маринарки Амері.

Полковник Еплярд, що теж належить до тієї ґрупи заявив, що нема ніякого сумніву, що **успішні санкції спричинять европейську війну.**

Другий консервативний посол сер Едуард Ґріґ у своїй промові теж ствердив, що **політика санкцій мусить довести до нової війни.**

ГОЛЯНДІЯ ПРИСТУПАЄ ДО САНКЦІЙ.

ГАГА, 10. 10. ПАТ. **Перший голяндський парлямент одноголосно уповажнив уряд приступити до міжнародньої співпраці у службі мира.**

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ. 50)

ҐМІНД.

ТАБОР УКРАЇНСЬКИХ ЗБІГЦІВ І ВИСЕЛЕНЦІВ У ЧАСІ СВІТОВОЇ ВІЙНИ 1914—1918.

Спогади зперед 20-ти літ.

Нагло в дні 9. липня табор знову замкнули. Законтрактованих до Прус людей приписово відокремили, бо саме між ними трапився випадок пятнистого тифу. Через нього замкнено цілий табор. На око. Поправді йшло про те, як не як — спинити пруський транспорт. Ціль осягнено, хоч всі сумнівалися, а деякі голосно подейкували, що якась жінка не захоріла пятнистим тифом, лиш нежитом нирок... Між збентеженими відпоручниками німецьких централь і таборовим лікарем-шефом, д-ром Редером, прийшло тоді до дуже палкої, хоч безуспішної суперечки. Австрійські верховодні чинники шептали, що Німечна обстоює за обіцяними їй робітниками, але забуває за свої обіцянки. Які?..

До червня 1915. року перевіз робітників на роботи і з робіт був даровий. Від 15. червня наказано платити половину звичайної ціни і всі транспорти йшли від того дня через віденське центральне „Транспортове Товариство". Чи з тієї зміни був для уряду який показний хосен, дуже сумнівне. Тому, що обовязок оплати за перевіз перекинено на працедавців, а вони перекинули на робітників. Такі кошти перевозу йшли тепер нераз на поважні сотки і ще більш ускладнювали й утруднювали робітничий рух, не осягаючи мети: припинити цим способом масову втечу з робіт.

Формально отворено табор знову для робітничих наборів 1. серпня. За той час дещо усмирилися горячкові поворотні настрої, а змоглися робітничі. Саме під ту пору настав у таборі найбільший робітничий рух за ввесь час. Зїхалися нараз відпоручники аж шістьох ріжних товариств, крім безлічі приватних інтересентів і робітників собі просто з рук видирали та взаїмно проти себе юртували. Був нпр. попит на сотні людей до Тиролю до садовини. Робота не тяжка, а винагорода з усіх найкраща. Не дався ніхто законтрактувати. Люди, як їх було спитати, чому, казали, що це їм за далеко; немов би в Тиролю залізниць не було. Поправді їх відстрашено поголоскою, що там лютує з італійцями війна. У бюрі посередництва праці така була тоді гамарня, глота і гризня, як ніколи раніше і пізніше. Доходило до бійок... Тоді за один місяць серпень відїхало з табору до ріжних робіт поверх 5.000 народу, в тому числі всього чотири сотні до Прус.

Відповідно до напруження попиту і подачі праці — влада безнастанно видавала „доцільні" розпорядки, нераз зовсім невідповідні, здебільша невикональні. Не було одного місяця без якоїсь новини.

У вересні 1915. р. — з уваги на чеські і моравські цукроварні — обмежено набирання робітників у таборі виключно до буряків; при кінці вересня настільки, що кожне інше вербування вимагало окремого міністеріяльного дозволу. В тому часі табор підсилився словінськими і хорватськими виселенцями; до бюра праці прийшли для їх обслуги дві надзвичайні помічні сили — Вікторія Брезіґар і Йосиф Котіч. Словінці і хорвати неохоче йшли до робіт, розмірно у багато меншому числі, як наші. Наші не йшли, бо банували..., вони, бо — саботували... Під впливом настроїв і тактики словінських і хорватських виселенців виринула й між нашими нова тактична думка — не датися заманити до ніяких робіт, навіть баракових, і цим способом вимогти репатріяцію. Дарма. Були й між нашими люди, що мали „хорватські" погляди, які висловлювали при всякій нагоді, викликуючи в народі ще більше роздратування і затуманення. Наслідки тієї акції були відємні; та інші для тамтих, інші для наших виселенців. Тамтих вивозили до табору в Брук над Литавою, а наших брали до робіт на основі закону про воєнні чинитьби. Щойно такий насильний примус прояснив людям у голові, що краще годитися по доброму на кращі умовини праці і всеж бути паном своєї волі, ніж примусово на гірші, твердші і загрожені карами. Знову контрактування дещо оживилося.

Літні частинні репатріяції в 1915. році табор з виселенців помітно очистили. Зате стали кінчитися осінні сезонові роботи і більшість робітників — рад не рад — верталась назад до табору. Цю нагоду вихіснували все морочливі військові комісії і відвідали двічі табор. Хто лиш сяк-так тримався купи, того брали немилосердно до війська.

(Далі буде.)

Як зужиткувати облігації державної позички.

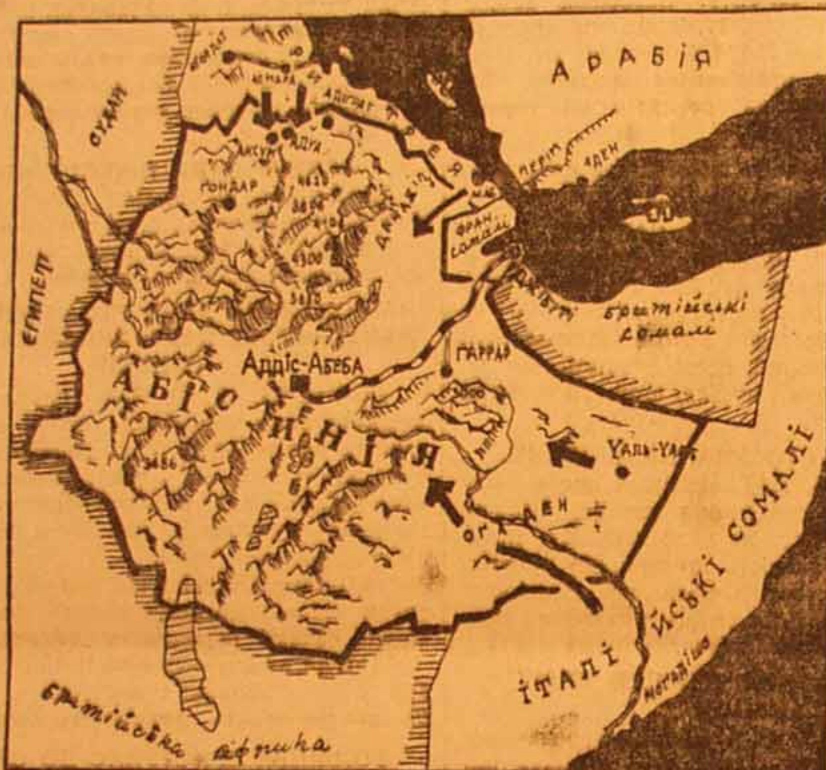
Довідуємося, що поклик посла Дмитра Великановича, кинений у статті „Крик розпуки" (в „Ділі"), звернений у першу чергу до українського вчительства, не промовкнув безслідно. Касе Головної Управи Р. Ш. у Львові дістае тепер майже щодня облігації державної позички, деякі навіть з купонами за 1934 рік.

Дотепер надіслали таку скількість облігацій по 50 зол.: Вп. проф. Олена Будзова 8, дир. Михайло Брикайло 4, Марія Бережницька 3, Розалія Будзинська 2. По одній облігації: Павло Гулик, Йосиф Роздольський, Людвик Клапоущак, Марія Клапоущакова, Павло Климко, Петро Особа.

Дехто просто захоплений покликом посла Великановича. ВП. П. Особа кличе „всіх учителів вступити в його сліди". Вп. дир. Михайло Брикайло пише: „Товариші й Товаришки Долі! Не даймо загибати Рідній Посестрі нашої будуччини! Не тримаймо облігацій у шуфлядах, щоб припадали порохом. Вишлім їх Рідній Школі на пожиток!" Приходиться хіба закінчити окликом п. дир. М. Климка: „Щасти Боже!"

Бої під Адуа
та стратеґічний напрям на оз. Тана.

„Властиву Абісинію залишимо неґусові", — так сказав представник Італії в Союзі Народів. — „Я не збираю колекції пустель", — так заявив „дуче" який не помилявся тоді, коли йому запропонували дати під повну залежність ті території, що дають можність злучення між його кольоніями, що, як ми вже писали, може бути одною із сяк так виправданих претенсій до Абісинії.

Гримнули гармати, цей останній засіб політики і богато дечого, що було неясного в заявах, які на те й робляться, щоби закрити зміст тих чи інших стремлінь.

Залишім на кінець тактичну оцінку боїв під Адуа, звичайно неповну, бо тяжко відтворити вражіння боїв на підставі звідомлень неповних і свідомо брехливих, а оцінім стратеґічно політичне значіння зосередження сил ворогуючих, головно італійських, не тих, що *напали*, але тих, що „накидають свою волю".

Італійські війська почали свій наступ не напад і не інвазію, а так, як ми це вказували у „Ділі" 4-ма кольонами, з яких дві: від Адіґрату в Еритреї та від Дольо в Італійському Сомалі, направлені нібито на Адіс Абебу, а дві від Муса Алі на території Абісинії та від Уаль-Уаль теж на території Абісинії направлені нібито на Гарар, крім того велике зосередження італійських сил намічається в районі М. Асмара, кінцевої станиці залізниці Массауа—Асмара.

Дотичні сили цих зосереджень є такі: в районі боїв між Адіґар—Адуа на фронті 80 клм. коло 100 тис. італійських військ, у районі Асмара коло 60 тис., разом на крайному північно-західному фронті 160 тис., а крім того резерви в Массауа коло 50 тис, у Мусса Алі 50 тис.; коло Уаль-Уаль теж коло 50 тис, у напрямі від Дольо коло 80 тис, резерви в Сомалі коло 50 тис.

Таким робом головне скупчення італійських сил разом коло 160 тис. із загальної суми 340 тис. майже 50 прц. є в північно-західній Абісинії проти Адуа.

Чому так? Ми в минулому свому огляді зазначили, що саме напрямок на Адуа—Анкобер—Адіс Абебу, це шлях найбільше непрохідних гір, де незвичайно важко застосувати модерні засоби боротьби, які дають перевагу Італії. Щоправда клі матично цей шлях вигідніший, але не так, щоби його вибрати спроміж інших для головного удару

Може грають при тому ролю психольогічні мотиви: помстити за поразку під Адуа 1896. року? Мусимо і про те згадати, бо режім Мусолінія є режімом психози, але для того не треба громадити ще резервових сил і то в напрямі на захід від Адуа

Одна маленька річ, якщо її взяти на увагу, може нам все розшифрувати: від Адуа ведуть два шляхи: один на Анкобер, а другий на Ґондар та озеро Тана, джерела Блакитного Нілю та джерела тих великих вод, що дають життя всьому Поніллю, Анґлійському Суданові, та протекторатному Єгиптові. Той, хто буде володіти цією частиною властивої Абісинії, з якої ні клаптика *не хоче* Мусоліні, той буде найповажнішою величиною для Єгипту. Вода, як її вивести каналами на поля понри верхню течію Блакитного Нілю не дотече до інших земель.

Понілля, це джерело постачання бавовни для Анґлії та її фабрик, що конкурують із фабриками Злучених Держав, лише тому, що мають свою бавовну і не потребують купувати чужої, а як її плянтації зменшаться, то виграє той, хто конкурує і нині „пацифістично" заборонив довіз зброї до Абісинії, що її потребує, й Італії, що її не потребує.

Околиці озера Тана зараз вже експльоатує ще одна капітал, а саме японський, що вже там має свої плянтації тої самої бавовни.

Отже, коли вся головна маса італійських військ, що її накопичено в районі Асмара, Аґо

рад, Адіґар, Адуа, поверне на Ґондар й озеро Тана, то чинність їх буде льоґічна, бо удар нанесений тим, хто воює до останньої каплі абісинської крови. Це ніяк не виправдує нападу на Абісинію, яка не винна, як не винна й Україна, що в її землях є природні скарби, що манять чужих наїздників та експльоататорів, але відкриває карти закулісової акції, яка веде до проливу крови.

Також вибір стратеґічного напряму від Мусса Алі на Дере-Дезу, про який ми у попередній розвідці писали, хоч дехто вважав його неможливим, є можливий лише тоді, коли є запорука дозволу на довіз води з французького Сомалі, бо інакше по пустелі Данаклі не можливе маневрування 50 тис. ґрупи, якщо туди підуть, так очевидячки вода буде виключена із засобів війни і з тих сервіців, які мусять не давати напасникові на основі § 16. Ліґи Націй.

Тепер декілька тактичних уваг:

Ми вже зазначали, пишучи ще про події під Шанґаєм, що в боротьбі японців із китайцями перед цим містом, японці показали себе слабшими в ближчій безпосередній боротьбі — груди на груди. Тому вся їх технічна перевага не довела до швидкого вирішення боїв.

Тепер, лише в більших розмірах, бачимо теж саме: кольосальна стрілянина важкої та легкої артилерії, танків, кулеметів і т. п. — це Італія, персональна мужність та уміліcть, головно рішучість у бою на коротку віддаль, коли вся техніка слабне, а виступає індивідуальність — це абісинці. Там техніка з розхитаними нервами, тут залізна воля й нерви. Тому й бачимо, що бої продовжуються.

Порівняйте це з бурею німецького наступу на Бельґію, там рішала техніка, бо володіючи нею, німецькі вояки були нервово міцніші.

Ми далекі від обскурантизму російських начальників, що загально відкидали техніку. Я особисто, як видно із моїх статтей, вірю у ту техніку, яку ведуть мужні серця, але все кладу за голос на виховання в першу чергу тих людей, яких має закріплювати техніка.

Другий висновок, що не дивлячись на нову техніку, бої рішає там і зустріч на коротких віддстанях і що тому мусять бути підготовлені люди до неминучости і палкої боротьби.

Ця проблема релятивного значіння бою здалека й на коротких відстанях вже давно займає уми воєнних фахівців і є тяжкою проблемою, від вирішення якої залежить напрям виховання народніх мас.

Всеволод Петрів
ґенштабу ґенерал-хорунжий

З наукового й видавничого руху
німців у Польщі.

З приводу пятьдесятиліття німецького Історичного Товариства для Познанщини появилася багато змістом книга (ч. 29) німецького наукового періодичного видавництва „Deutsche Wissenschaftliche Zeitschrift für Polen", зредаґована д-ром Альфредом Лятерманом. Останній запросив до співробітництва в цьому видавництві також українських істориків: д-ра Миколу Андрусяка й д-ра Ігоря Лоського, яких розвідки із історії українсько-німецьких взаємин появилися саме в ювилейному виданні. Але й поза статтями цих українських істориків находимо цікаві для українців вістки в статтях німецьких дослідників, як от: Мартина Каґе й д-ра Курта Ліка, уроженця Волині, автора монументальної праці „Німецькі творчі сили в розвитку Польщі", про яку мали вже змогу довідатися читачі „Діла" (див. чч. 342 і 344 за 1934 р.). Врешті із покажчика рецензій, поміщених у 28-ох книжках цього видавництва, довідуємося про поміщену в 24-ій книжці рецензію на працю д-ра В. Залозецького „Das geistige Leben der Ukraine"; знову ж із поміщеного в цій ювилейній книзі покажчика місячника „Deutsche Blätter in Polen" довідуємося про поміщені в цьому органі дві статті д-ра В. Кучабського. Тому з українського боку слід радо повитати цей німецько-український культурний звязок на відтинку німецького наукового центру в Польщі.

50-літтю німецького Історичного Товариства присвячена також збірка згаданого д-ра Ліка 88 німецьких народніх пісень з Конґресівки й Волині п. н. „Люд у пісні" (Singendes Volk — Volkslieder aus Kongresspolen und Wolhynien), що появилася недавно в Познані. З тих пісень 22 запозичив Лік із збірки Роберта Кляти, решту зібрав сам головно серед німецьких кольо-

...ністів на Волині і Холмщині (51 пісень) та Любачівщині (15 пісень). Музикальну сторінку цього співаника обробив Райнгард Нітц (Nitz). Співаник ілюстрований; під оглядом мистецького оформлення може служити зразком для відповідних українських видань.

З польської преси.

„Польсько-українське психічне розброєння".

Під повищим наголовком в останньому числі „Часу" (з 10. ц. м.) находимо обширну статтю п. Володимира Павла Соловія. Редакція „Часу" зазначує, що хоч з деякими виводами ш. автора не погоджується, проте погоджується з остаточними висновками про потребу „взаємного глибшого зрозуміння, яке є умовою „сіне ква нон" тривкого порозуміння і співпраці". Ми зі свого боку могли б сказати те саме, з тією ріжницею, що мабуть виводи, які подобаються „Часові", викликують застереження у нас.

Передовсім прикро нас вражає, що поважний український діяч говорить про внутрішньо-українські справи (бо такою справою є добра чи непська, але українцями вирішувана, політика) тоном, якого може супроти нас уживати виключно — неукраїнська преса. Маємо на увазі мову про „всякі орієнтації, спершу після війни на Антанту, потім на Берлін (?) і Прагу (?), врешті на Харків чи інтервенцію Ліги Націй". Цілком теж не погоджуємося з твердженням, якого так часто вживали польські державні діячі і публіцисти, начеб інтелігенція українська, український політичний провід, ішли проти настроїв мас у своому радикалізмові і начеб ті маси „випередили політичних і партійних діячів у зорієнтуванні себе серед дійсности та в позитивному підході до польської державности". Воно пригадує відому теорію про „бунтівничу інтелігенцію" і „почційв людей", теорію, проти якої виступили вже самі польські публіцисти, краще зорієнтовані в українських відносинах, та ствердили згідно з правдою, що саме українські нижчі маси є — під впливом соціяльної і національно-політичної дійсности — багато радикальніші від інтелігентських кол і що радикально-опозиційна українська політика радше застосовувалася до настроїв мас, а не навпаки.

Зрештою, стаття п. Соловія виясняє польському читачеві цілу низку справ, неоднократно у нас обмірковуваних. Закидає (й осуджує) ставку уряду на „старорусинів, москвофілів, лемків і гуцулів" та висловлює вдоволення, що ті концепції потерпіли повну невдачу. Стверджує теж одностайність всього українського національного фронту за теперішнім українським політичним проводом, при повному безсиллі опозиційних груп.

Займаючись ближче аналізою останніх виборів, автор проаналізовує факт ворожої позиції польського громадянства до виборчого компромісу — на практиці, і накладає на уряд обовязок вплинути на підчинений йому адміністраційний апарат, щоби староста, війт, учитель чи поліціянт не перекреслювали законів і розпорядків, потрібних для покращання польсько-українських відносин.

„Українізована Волинь".

Про волинські справи була кілька днів тому дуже влучна статтейка в „І.К.Ц.": як кожна критична замітка про тамошню політику влади стрічається зі святим обуренням волинської преси (залежної від тої самої влади) і як волинські диктаторські чинники намагаються представити ідилічний стан волинських відносин — всупереч очевидним фактам.

На тему деяких подробиць з тієї волинської дійсности — про способи переведення тамошніх соймових і сенатських виборів — кепкує собі ендецький „Варшавскі Дзєннік Народови" з 9. ц. м. „А венц на Волинь, міли браце — там чекайон кроце глосув на це" — кінчає автор свій опис волинських виборів.

Потім, очевидно, свій гнів виладовує на — українцях, а головний гріх волинської політики бачить в... „українізуванні" Волині. Це старий ендецький коник, про який була у нас нераз мова. На Волині, мовляв, „польський стан посідання корчиться". Цікаво, чий — у такому разі — стан посідання росте?! Бо мабуть польським ендекам не важко перевірити, що при такому величавому „українізуванні" волинського воєвідства, в якому є поверх 80 проц. українського населення, — нема досі ніодної народньої школи з українською мовою навчання, що „Рідні Хати", осно-

вані на місце закритих владою „Просвіт", є підтримувані як фікція, що існує на Волині „утраквістична" кооперація, підтримувана волинським достойником п. Волошиновським, що все „урядове" волинське українство є потрібне волинській політиці на те, щоб не допустити до голосу справжнього українства: підтримувати фікцію, щоби спутувати життя, — висувати підмінку громадянства, замість самого громадянства.

Те, що специфічну „волинську політику" поборюють і поляки й українці, — це явище зрозуміле: висування і протегування фікції з українською фірмою мусить дразнити поляків, які не всилі пояснити собі, чому отверто і без маски не насаджувати польщини, — знов уж усі українці, з виїмком гуртка, який служить як та фікція, мусять боротися за право до голосу всього українського національного колективу.

Історія з історією „Учительської Громади".

(З листів до Редакції).

З історією „Учительської Громади" трапилася „історія". Її слабонькі відблиски показалися в „Ділі", де поміщено мою заяву редакції „Української Школи" („Діло" 1935. ч. 255 і 262). Оповідати цілу цю „історію" тут годі, але можна подати бодай загально те, що було в цій справі засадниче. Бож це не приватна собі справа, а трохи загальнішого значіння. Відбулася боротьба між автором статті, поміщеної в альманаху „Учительської Громади" під заголовком: Історія Учительської Громади (1908—1933) і редактором цього альманаха проф. Ярославом Біленьким. З одного боку стояв автор, історик з фаху, який за пів року перестудіював коло 1400 документів з 25 років життя „Учительської Громади" і написав цю історію; з другого боку стояв неісторик, отже нефаховець, який не перестудіював цих документів, але признав себе компетентним поправляти зміст цієї історичної статті. Ішло головно про те, що автор статті поставився критично до деяких сторінок життя „Учительської Громади" й добачував побіч позитивних сторінок життя також і сторінки негативні, бо так казали документи. Проф. Біленький стояв при погляді, що тих темних сторінок не можна в альманаху показувати та й взагалі не можна давати оцінки праці чи то централі, чи поодиноких її філій. Були ще й інші справи, які не подобалися проф. Біленькому, нпр. характеристика членів Уч. Гр., відношення державної влади до Учит. Громади, поділ на три доби і таке інше.

Автор міг не погодитися на ніякі зміни і рукопис відобрати. Але це було би припинило видання альманаха, а пора була й так спізнена для його появи. Тому, хоч і зі шкодою для самої статті, автор згодився поробити деякі зміни й так змінену статтю віддав знову до рук проф. Біленькому. Але Редакція „Української Школи", під якою сховався проф. Біленький, у заяві в „Ділі", не видрукувала цієї статті в такому новому вигляді, а без мого відома, отже не „на основі виразного доручення автора", „скреслила все несутнє" — як сказано в заяві Редакції „Української Школи" („Діло" ч. 262) і видрукувала її в такому вигляді, в якому бажала собі Редакція, чи пак проф. Біленький. Должно теж не за моєю згодою частину тексту про діяльність українців (ст. 39—40) та й невідповідне місце про один реферат Антона Крушельницького, якого не пощадив ш. редактор (хоч щадив інших!) навіть тоді, як цей чоловік сидів уже в большев. тюрмі. Це тим дивніше, що в „Українській Школі" з того часу цей реферат оцінили позитивно (редактором не був тоді проф. Біленький).

Отже можна спитатись: на якій підставі мала право Редакція, чи там проф. Біленький счеркувати все те, що йому видавалося „несутнім" у моїй статті? Очевидячки, проф. Біленький не мав права цього робити, бо такого доручення він не мав (мав доручення тільки щодо мови!) від автора. А можна було чейже, перед друкуванням статті показати авторові почеркаяний рукопис та й спитатися його, чи автор годиться на ці зміни, чи ні, чи їх уважає також „несутніми", чи ні. Цього не зроблено й поставлено автора перед доконаним фактом, бож годі було вимагати від „Учительської Громади", щоби вона наново передрукувала цілу статтю. Алеж тепер зрозуміле, чому автор не хоче брати відповідальности за зміст згаданої статті. Якби авторові були полишили повну свободу, то була би вийшла критична студія про „Учительську Громаду", а так вийшла стаття, яка може нагадувати панегірик.

Ціла ця справа має засадниче значіння. Вона показує, що бути добрим редактором не така легка справа. Це знають дуже добре інші редактори чи то часописів, чи інших видань. Вони розуміють те, як треба ставлятися і до поодиноких авторів і до поодиноких творів. Добрий редактор інакше поставиться до наукової праці, опертої на джерельнім матеріялі, а інакше до звичайної статті, написаної одним почерком пера. Так є в цілому культурному світі, так воно повинно бути й у нас. Редактор мусить уміти поставити себе в правильне відношення до автора й до його праці.

Омелян Терлецький.

Загадочна смерть кровавого чекіста України.

(РО) „Правда" з 8. жовтня повідомляє про ненадійну смерть одного із найстарших чекістів Володимира Яковліва. Часопис не подає дати уродження Яковліва, лише зазначує, що він помер молодо. Причина смерти теж не подана, часопис підкреслює лише, що наступила припадково. Яковлів походив із давньої російської інтелігенції, відразу після перевороту вступив до комуністичної партії та працював у Чека. Бувші співробітники із комісарем Ягодою характеризують покійного як одного „із славного легіону чекістів, вихованих Дзержинським". У 1920-21 р. Яковлів працював у чека України. Останніми роками займав передове становище в комісаріяті деревного промислу, пізніше в комісаріяті комунікації. Уряд загодить величавий похорон Яковліва.

Винницька округа на останньому місці достави мяса.

На останній сесії економічних нарад УСРР під проводом Любченка ствердили, що винницька округа є на останньому місці поміж усіми округами України в ділянці виконання державного пляну достави мяса. Крім того нарада вислухала реферат, що обговорював ремонт тракторів. На 1. січня 1936 р. Україна матиме 64.811 тракторів. Любченко у промові вказав на невдоволяючий стан ремонту авт. із яких около 30 проц. вимагає направи.

Із судової салі.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО О.У.Н.

В суботу 5. жовтня ц. р. почалася перед судом присяглих у Бережанах вдруге розправа проти сімох колишніх учеників бережанської гімназії, а саме: 1) Івана Майчука, літ 20, 2) Омеляна Котлярчука, літ 22; 3) Петра Бабія, літ 20; 4) Омеляна Войтовича, 20 літ; 5) Василя Білика, 20 літ; 6) Бориса Мушкевича, 19 літ і 7) Василя Скаськова, 19 літ.

Підсудні ставали вже перед судом присяглих у Бережанах від 27 лютого ц. р. до 6 березня разом з підс. Михайлом Вербовецьким і товаришами. На основі вердикту суддів присяглих, які потвердили вину всіх обвинувачених крім Павлова і Семчишина, трибунал засудив усіх підсудних на кару вязниці до трьох років, крім Павлова і Семчишина, яких увільнив. Сім засуджених, які тепер вдруге відповідають перед судом, не приняли присуду й оборонці внесли касацію. Найвищий Суд скасував присуд і доручив перевести вдруге розправу. Трибуналові проводить суддя д-р К. Цибульський, обвинувачує прок. А. Вежбіцький. Підсудних боронять **д-р Володимир Бемко і д-р Михайло Західний.**

Прокуратор притягнув підсудних до відповідальности за приналежність до О.У.Н.

Підсудні заперечили свою вину.

ІТАЛІЙЦІ МУСІЛИ ПРИПИНИТИ НАСТУП.

З Льонодну повідомляють, що на високорівні пустині Данакіль італійський корпус, який задумував перервати залізничий шлях, натрапив на сильний спротив абісинців у віддаленні 80 км. від французького кордону Сомалі. Криваві бої зі завзятими абісинцями приневолили італійців припинити наступ. Залізничий шлях Джибуті—Аддіс-Абеба підмінували абісинці на довшім просторі.

БОЖЕВІЛЬНІ ПЕРЕГОНИ АБІСИНЦІВ З ІТАЛІЙЦЯМИ.

РИМ, 10. 10. ПАТ. Італійські літаки ствердили, що до гори Едагогамус, яка лежить на захід від Адіграту посуваються сильні віддіни Рас Сеюма. Тому, що ця гора має велике стратегічне значіння, бо домінує над околицею, італійці вислали віддіни аскарійців, щоб випередили абісинців і заняли якнайшвидше гору. Між італійськими та абісинськими військами відбулись під ослоною ночі божевільні перегони при дуже низькій температурі і сильнім морознім вітрі. Італійські війська вспіли перші вийти на верх гори.

—o—

НОВИНКИ

— **На „Рідну Школу“ 100 зол.** зложив на руки ред. Вас. Мудрого **п. Юліян Глушевський,** власник робітні футер у Львові (Капітульна 3. І. п.). Рівночасно п. Глушевський кличе до зложення жертви на ту саму ціль у довільній висоті: фірму „Хром“, пп. Карпяка і Говиковича у Львові. Зложені гроші можна підняти в Адміністрації „Діла“.

— **Дитяча забава.** Заходом Батьківського Кружка при школі ім. кн. Льва на Личакові відбудеться в неділю 13. жовтня при вул. Крупярській ч. 15 в год. 2. сполудня дитяча забава. Увесь дохід призначений на дожинлювання вбогої дітвори.

— **У 70-і роковини уродин Митрополита** відбудуться в понеділок 14. ц. м. (день Покрови Преч. Діви Марії) в архикатедральній парохії св. Юра ювилейні торжества з такою програмою: 1) в неділю 13. ц. м. по вечірні зложить парохія у стіп свого Архипастиря побажання; 2) в понеділок 14. ц. м. в год. 10. відправить у намірені Достойного Ювилята архиерейську Службу Божу Преосв. Кир Никита Будка у співслуженні оо. мітратів: ректора д-ра Й. Сліпого й Ол. Базюка, оо. протоігуменів: Климентія Шептицького Ч.С.Т.С., о. Віталія Градюка Ч.С.В.В: й о. Де Фогта Ч. С. І. та крилошанина і пароха о. Дамяна Лопатинського. **На Службі Божій виголосить проповідь сам Достойний Ювилят.**

— **Перед празником у Св. Юрі.** З архикатедрального парохіяльного уряду у Львові просять нас помістити такий комунікат: Практика попередніх літ виявила, що з нагоди празників у церкві св. Юра збирається під церквою і на площі св. Юра щороку багато чужинецького, до того нерідко злочинного елементу, який старається всякими способами і штучками витягнути гріш з кишень богомільного народу. Щорічно бувають теж при таких нагодах випадки всяких ошуканства і крадіжей, супроти яких сільське населення, що масово приходить на ті празники, є звичайно безпомічне і безрадне. Тому архикатедральний парохіяльний уряд у Львові напередодні празнику в церкві св. Юра, що припадає на понеділок 14. ц. м., звертається з проханням до Всч. Духовенства з підльвівських сіл, щоб воно перестерегло своїх вірних перед тим усім, що їх може стрінути у Львові серед більшого чи меншого натовпу перед церквою і на святоюрській площі. Зокрема просимо звернути людям увагу на те, що для вжитку богомольців буде підчас цьогорічного празнику працювати на церковному подвірю дешевий буфет в управі Українського Комітету Допомоги Хорим. Позатим всякі девоціоналії можна буде дістати в окремому кіоску „Достави“, солодощі й цукорки в кіоску „Фортуни Нової“, а медалики, образці і т. п. продаватиме на подвірю Архикатедральне Братство. — Містимо цей комунікат з приємністю, бо його поява дуже на часі, а видані з нагоди празнику зарядження уважаємо наскрізь доцільними й корисними.

— **Масова психоза в Яворівщині.** Справа стигматички Насті Волошин з Млинів, яворівського повіту, набирає щораз то більшого розголосу. До Млинів напливає масово населення, головно зі сусідніх сіл, щоб поглянути на стигматичку Настю Волошин. Одного дня зі сіл Стубна і Студенка прийшло до Млинів понад 800 людей. Місцевий парох о. Олександер Величко заявив, що Настя Волошин є дуже побожною дівчиною, шотижня сповідається і причащається та належить до Братства Апостольства Молитви. Свого осуду про стигматизацію Н. Волошин о. О. Величко не висловив. Стигматичку Н. Волошин оглядало вже кількох лікарів. Один з них д-р Ломінський з Ломжі заявив, що таємні явища стигматизації Н. Волошин не є наслідком автосугестії. Безробітний учитель Василь Сютрик, якого сестра Марія була найближчою товаришкою Н. Волошин, подав ще такі подробиці: В червні ц. р. Настя йшла пізним вечором до своєї товаришки Марії Сютрик. Нагло на подвірю почав гавкати пес, Настя перестрашилась і почала відступати назад. Відступаючись, стануда босою ногою на їжака і зі страху оніміла. Після того їздила лікувати ногу до ріжних лікарів, а вкінці поїхала теж до знахорки до Кальникова. Виздоровівши, Настя почала попадати в дивний сон, і тоді появилась у неї стигматизація. Спершу нікому нічого не говорила про це, тільки сестрі Сютрика. До її пророцтв населення привязує щораз то більшу вагу і тому психоза огортає населення сіл не тільки яворівського, але також поблизьких повітів.

— **Винищування лісів.** У Польщі ліс займає 8.000.032 га, з цього 37,5 відсотків є власністю держави, 62,5 відсотків (4,966.856 га) належить до приватних власників. До 1928 р. зменшилось приватних лісів на 450 тисяч га, в 1928—1933 р. на 376 тисяч га. Якщо винищування лісів йтиме так швидко далі, за 67 років поверхни ліса зменшиться на 62 відсотки.

— **Чому емерити дістали менші платні?** Скарбова палата у Львові повідомляє, що в жовтні виплатили емеритам нижчі платні, ніж за вересень. Сталось це тому, що від платень відтягнули вищий додаток до доходового податку згідно зі законом 15 відсоткового додатку до безпосередного податку. Емеритам не вислали окремих обчислень з причини навалу праці.

— **Дальше тягнення інвестиційної позички.** В третім дні тягнення II. емісії 3 прц. інвестиційної позички впали слідуючі виграні (перша цифра означує число облігації, друга цифра число серії): По 500 зол. на ч.: 28 — 1 369 2946 2626 3096 3854 3306 5674 6703 6444 8204 8504 9441 10117 10383 11004 12204 12405 13766 13196 13502 14434 15110 16993 16306 16209 17178 18359 18370 19455 20339 21894 21034, 30 — 356 1154 1945 2181 2294 2132 2252 2512 3740 3801 3908 3975 4753 5727 5244 6007 6014 6632 6714 7518 7581 8330 8376 8651 8705 8751 8923 9546 10308 10611 10670 10687 11171 11173 11413 11558 11843 11918 12277 12154 12665 12182 13784 13529 13356 13711 13575 13142 13011 14698 14881 15350 15498 16310 16496 17622 17839 18822 18409 19194 19105 19605 19880 20846 21418 22452 22497 22656, 36 — 107 195 314 1013 1448 1931 4256 4886 5016 59286329 6523 7364 7695 10263 12905 13172 13760 14243 15614 16376 17966 17966 18265 18304 18736 18908 18975 19417 19586 20772 20197 20271 20278 20170 21474. 39 — 419 906 2571 2683 2921 3196 5137 5709 6719 6907 7168 7565 77888 7861 8016 9100 9425 10445 11202 11363 12654 12303 12809 14108 14350 14724 16513 16735 17712 18197 18353 20413 21182 21767, 44 — 103 1362 2180 3402 3847 3850 4075 6312 6467 6671 7151 7354 7634 7769 8097 9058 9693 10379 11195 11361 11912 12815 13155 13501 15622 15689 15709 15850 16519 18812 18851 20652 20482 22445 22898, 46 — 130 244 370 822 883 964 1939 1223 1845 2181 2092 2533 4237 4766 6720 7636 7853 10600 11006 11782 12476 12742 13353 16664 17188 18015 19614 19965 20087 20820 21507 22449 22454 22806 22337. — В четвертім дні тягнення впали слідуючі виграні: По 500 зол. на ч.: 3 — 1789, 5 — 91 191 636 689 716 800 2186 2541 2677 3393 3486 3837 3978 4004 4510 4915 5004 5490 5627 6778 6874 6877 6958 7723 7677 8121 8421 8828 9236 9597 9713 9952 10314 10505 10895 11006 11135 11698 12188 12276 12356 12413 13052 13353 13381 13866 14091 14345 14695 15901 15959 16184 16208 17072 17385 17590 17698 17803 17995 19360 19530 20137 20949 21313 21879 22107 22377 22462 22637 22953, 7 — 214 1071 2373 4177 4738 5090 5103 6713 7671 8059 8848 8852 8924 8929 9420 9713 10364 11850 12119 13245 13811 13917 13926 14282 15140 15326 17109 17591 19278 19635 19883 20015 20641 20905 21988, 12 — 1686 2815 3051 3604 3664 3789 3871 6376 7291 7299 9608 9703 9953 10169 10415 11249 11991 12321 13208 13759 13924 15490 16403 17398 17615 18120 19329 18707 19146 19978 21330 22160 22206 22680, 23 — 88 719 839 1280 2620 2633 3007 3335 3634 3765 5165 6239 7659 7929 8378 9023 10008 10057 10226 11224 12328 12741 13713 13739 14097 14288 17814 19633 19913 20238 20705 20977 21639 22405 22849.

— **Яблуні зацвили вдруге.** На Поділлі і на Покутті зацвили вдруге яблуні та інші овочеві дерева тому, що дуже тепло. Такі самі вістки надходять із західної і центральної Польщі.

— **Скарбового екзекутора замкнули до...стайні.** В окружнім суді у Станиславові відбулась карна розправа проти Станислава Берковського з Калуша, якого прокуратор притягнув до відповідальности за насильне позбавлення свободи скарбового екзекутора Йосифа Вітошинського підчас урядування. Екзекутор Вітошинський прийшов до помешкання Берковського, щоб перевести екзекуцію за залеглі податки. На домагання Вітошинського Берковський завів його до стайні, де замкнув за ним двері на колодку. Екзекутор пересидів у цім арешті кілька годин і щойно один зі сусідів Берковського випустив екзекутора на волю. Берковського засудив суд на 6 місяців безоглядного арешту.

— **Максимальні ціни.** Влада ствердила, що ціни на деякі артикули першої потреби є зависокі. А тому, що вже обовязує розпорядок про мливо пшениці і жита, міністер внутрішніх справ скасував свій розпорядок з 21. вересня 1935. р. про закінчення контролі і визначування цін на артикули першої потреби. Міністер Косцялковський уповажнив воєводів і комісаря уряду на м. Варшаву покликувати комісії для досліду цін і до визначування цін на артикули першої потреби. Комісії будуть визначувати ціни щойно в тих випадках, якщо мирним шляхом з представниками заінтересованих бранж не вдасться управильнити ціни. До комісій, які досліджуватимуть ціни, входитимуть представники хліборобських, торговельно-промислових і ремісничих палат. Влада зверне головну увагу на ціни печива.

— **Затвердили присуд смерти на Гавптмана.** Апеляційний суд стейту Ню Джерзі відкинув відклик Гавптмана, обвинуваченого у тому, що стопив і вбив дитину полк. Ліндберга і тим самим затвердив присуд першої інстанції, що засудив Гавптмана на кару смерти. Оборонець Гавптмана заявив, що відкликується від присуду до Найвищого Трибуналу Зл. Держав у Вашингтоні.

— **100-ліття сірників.** Промисловий клюб у Будапешті задумує відсвяткувати в 1936 р. 100-ліття винаходу сірника у звязку з міжнароднім конгресом техніків. Сірники винайшов мадярський студент Іван Ірині в 1836 р. підчас студій на техніці у Відні. Мадяри будують памятник у Будапешті винахідникові сірничок і назвуть одну нову вулицю та нову площу іменем Іринія.

— **Новий шлюб в англійській рідні.** В англійській королівській рідні підготовляються до іншого весілля. Женить ся ще один королівський син, князь Ґльостер з панею Алісою Скот. До Льондону зїде знову маса народу з усіх закутин Англії і кожне видніше місце на вулиці переміниться у стійло, за яке платитимуть гроші. В близині Вестмінстерської церкви, де відбудеться шлюб, уже будують руштування для трибун. Вестмінстерський шпиталь, з якого видко буде весь похід, рішив на дохід хорих розпродати всі місця при вікнах. За одно місце платитимуть по 200 долярів!

— **Проби муж. хору „Сурма“** відбуваються кожного понеділка в год. 7-мій вечором у малій залі Т-ва ім. Лисенка. Прохаємо Вп. Членів хору на них доконче являтися. — **Виділ.**

— **Ріжні вістки.** Головний командант британської фльоти Роджер Бекгавс, упав з гидропляном в околиці Портлянду і легко ранений у лице. — Франц. міністр почт і телеграфів видав розпорядок, що сліпі не платять податку від радіових апаратів. — У китайських провінціях Гопей і Гонан після повіней спричинених ріками Янг-Тсе і Жовтої ріки 5.500.000 мешканців лишилось без даху; школи на 300 міл. дол. — Японський полковник Созабуро Ямада, колись міністерський урядовець, зробив собі гаракірі, маючи докори совісти, що спричинив посередньо смерть генерала Нагати. — Від великих дощів Венеція залита; канали вийшли з берегів; площа св. Марка виглядає як озеро. — У Відні арештували колишнього найближчого співробітника Аль-Капоне Александра Сиковського, що мав фальшивий канадійський пашпорт і 100 тисяч шв. фр. — На передмісті Варшави відбудовують дім, де родився Шопен. — У Голяндії виплекали нову жоржину, названу „Астридою“ в память пок. королеви; першу китицю цвітів дістане бельгійський король.

— **Заморожування людей.** Американський біольог Віллярд, відомий своїми дослідами над анабіозою (збереження життя при низькій температурі) видрукував в одному науковому журналі оголошення, що шукає добровольця, який хотів би дати себе заморозити. Віллярд доказав уже деякими експериментами, що організми живуть при дуже низьких температурах: нпр. жаба гине тільки при температурі нижче 28 ступнів. При 25 ступнях тіло її стає ламке, але вона може ожити при переході до нормальної температури. Американський учений переконаний, що людина заморожена у відповідних умовах може у стадії анабіози прожити кілька літ. Один із голівудських драматургів висловив побажання, щоб його проф. Віллярд заморозив на 100 літ. Одначе влада не дозволила на цей рискований експеримент. Та нема сумніву, що Віллярд найде країну, де людське життя не цінять так високо.

— **Краєва хроніка.** У четвер коло 10 год. вечором поїзд переїхав коло Рясни Польської 14-літнього Леопольда Стипека, ученика 3. кляси І. державної гімназії у Львові. При вбитім найшли календарик з дописокою: „Вмираю, але не знаю навіщо?“ Влада веде слідство, що було причиною самогубства. — Невідомі бандити напали в четвер на купців жидів між Рудками і Любінем Великим, які їхали до Городка. Бандити стероризували купців, ограбили їх і втікли. Поліція шукає за бандитами. В середу коло год. 10. передполуднем зайшли два невідомі справники до хати Еміля Москвяка у Кошлівниці коло Зимної Води, де застали його жінку Агафію і попросили води. Тоді один з них зажадав, щоб видала їм усі гроші. Коли Москвякова хотіла вийти на двір, бандити почали бити її штабою по голові. Опісля заткали їй уста, щоб не кричала, перевели ревізію і забрали фльоберт, з яким утікли. Поліція з Брухович арештувала в четвр обох бандитів, а саме: Якова Пристая з Любинця, пов. Стрий та Теодора Мраку з Пейсанова пов. Жидачів. Обох арештованих відставили до арешту, Москвякову до шпиталю.

— **Вистава малих винаходів.** У Льондоні відкрили щорічну виставу „Патентового Інституту“, в якому виставили 500 моделів ріжних патентів зареєстрованих за минулий рік. Цікаво, що більшість винахідників — жінки. Багато з них самі демонструють перед публикою свої винаходи. Одна дуже енергійна дама доказує дуже промовисто, що кухонний ніж з 4 вістрями дуже пожиточний: одним боком можна чистити моркву, другим цибулю, третім картоплю, четвертим усяку іншу городину. Є там теж дотепна машина, що двома рівнобіжними ножами нарізує хліб. Одна жінка вигадала стіл для бріджа з перекусками. Можна грати в карти, пити та їсти, не перериваючи гри. Хтось вигадав бритву на замок; хто не має до неї ключа, не може зарізатись; вязні можуть самі безпечно голитись і не заріжуться. Є там теж шпинька до комірика, якої не можна згубити; вигадала її мабуть жінка, якої чоловік постійно губив шпиньки. Є між винаходами карти, якими не можна циганити, спасальний пояс на воду, ліжко-стіл-умивальник і багато способів, як робити із хліба грінки — улюблену ранню страву англійців.

— **Автор 300 пісень.** Помер у Льондоні в 83 р. життя найстарший англійський композитор **Фредерик Ковен.** Він був директором королівської фільгармонії; крім ораторій і творів камерної музики, залишив він більш як 300 легких пісень, що нагадували народні.

— **Ціна Шекспіра.** Славний нюйорський бібліофіл д-р Розенбах купив один із найрідших зразків англійського письменства: найдавніше видання Шекспіра введене в Америці перед 1700 р. Заплатив він за одну книжку 65.000 дол.

— **Справлення помилки.** У вчорашньому числі „Діла“ (270), в статті **„Що почули представники преси на конференції в Наук. Т-ві ім. Шевченка“**, пропущено при кінці третього уступу кілька рядків, у яких було згадано про мапи, які зображають **розвиток промислу, торговлі, гірництва і комунікаційних відносин на всіх українських землях.** Далі згадано теж про **останній відділ атлясу України, в якому будуть мапи історичні та з ділянки культури.**

ВІДГУКИ ДНЯ.

НА ПРИСПАХ.

Всі знаємо, як виглядає неділя на селі, спеціяльно в ясний, погідний день. На свіжо підмащених приспах сидить собі рядочком народ, трохи побалакує, більше слухає, а найбільше зіває. Сонечко гріє, роботи нема — свята неділенька до сну колише. Десь там на вулиці дітиска трохи гомонять, порохом бавляться, час до часу за чуби возьмуться, але це не каламутить святочного настрою. Люди посідали, відпочивають і так інтенсивно сидять, немов би ніколи вставати не думали. Мозолисті, спрацьовані руки зложили на колінах і ждуть спокійно на щось, що має прийти. А має прийти понеділок. Неділя — це тільки передишка, бо понеділок несе з собою нову працю, нову журбу.

Коли дивлюся нині на наше життя, то пригадується мені неділя на селі.

На приспах товариств посідав рідний народ, склав трохимозолисті, дещоспрацьовані руки на колінах і жде. Осіннє сонечко нібн гріє, нібн тільки світить, а народ трохи слухає, більше говорить, а найбільше зіває. І все поглядає на небо: нуж станеться таке чудо, як за Мойсея, коли на жидів, ні звідси ні звідти посипалася манна. Ріжниця тільки та, що жиди дивилися просто в гору, а наші зиркають на північ. Покищо манни нема, але людей це не виводить з ідеального спокою. Нема — то буде.

— Пане голово, що з загальними зборами?

— Бачите... якось тепер... чогось незручно. Підготовчі роботи ще не закінчені, а зрештою... люди стали не ті. Ви перші, що питаєте про те.

— Вибачте, я також не настоюю. А просто: от так поцікавився. Тепер може й неконечно зборів. Нехай трохи все влежиться.

І все влежується.

— Панове! Чому ви не були на засіданні?

— Ах, правда, що то перша середа в місяці. Ну, бачите, бачите. В лоб стрільте — забув! Але думаю, нема нічого важного!?...

— Ніби важного нічого нема. Але можеб так призадуматися над дальшою працею. Осінь... Відчитовий час... Може „чайний вечір“...

— Знаєте, якось тепер так...

Зівнуть обидва і йдуть до першої ліпшої приспи.

А там уже від довшого часу йде цікава дискусія на тему: чи абісинці відібють Адіґрат, чи ні.

—А як думаєте — питає хтось непотрібно — чи в „Рідній Школі“ поправилися цього року фінанси?

— Не знаю... Але як абісинці відберуть, то буде для Мусоліні компромітація.

Сонечко світить, синява неба всміхається, очі клеяться, а приспа така вигідна... Принайменше робить враження вигідної.

Чи справді аж такої, щоб забути, що прийде — понеділок?!

Галактіон Чіпка.

ДИВОГЛЯДИ.

ІРЛЯНДСЬКИЙ ЕКСПРЕС.

48 літ їздив в Ірляндію між містом Корк і Блерні поїзд-експрес, званий „черепашим“. Оба ці міста віддалені за 119 км. так, що поїзд повинен би їхати трохи більш як 1 годину. Ірляндський експрес зупиняється в кожному місці, де якийнебудь пасажир зробить знак рукою, що хоче всісти.

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

Архиерейське посвячення хрестів в Запитові. Дня 29. вересня ц. р. відбулося величаве свято посвячення хрестів на нову пятькупулову церкву в Запитові, львівського повіту. На залізничій стації привитав Преосв. Кир Івана парох села о. Лев Курманович і в супроводі бандерії, дуже гарно прибраної в давній народний стрій села (сіраки), спровадив владику аж до віддалої тріюмфальної брами, де Преосвященного витали о. декан Петро Пелипець з численним духовенством, солтис Кость Кулик, представник усіх місцевих установ Онуфрій Максимів, шкільна дітвора, а відтак о. парох при дверях церкви. В прегарно прибраній рушниками і цвітами каплиці коло церкви відправив Преосвященний в окруженні деканального духовенства архиерейську Службу Божу. Підчас Служби Божої виголосив повчальну проповідь о. Юрій Малий з Яричева Нового. Владика запричащав до 600 вірних; крім цього багато ще вірних приступило до св. Причастія на другій пізніше правленій Службі Божій. По Службі Божій відбулося торжественне архиерейське посвячення 5-ох хрестів вельми артистичної роботи, проекту інж. Лушпинського. По посвяченні виступив Преосв. Іван на приготовлений амвон, окружений духовенством і виголосив науку, якої слухала із запертим віддихом 5-тисячна маса народу. Після науки з піснями при гомоні дзвонів, у процесійнім поході Преосвященний з духовенством відпровадив хрести, несені парохом і парохіянами, до головних дверей нової церкви. По годині засяяли хрести на величавій церкві, котра моглаб бути окрасою не то більшого міста, але навіть столичного города Львова. Пополудні відбулася в парохіяльному гайку ювилейна академія читальні „Просвіти“ з приводу її 10-ліття, на котру прибув Преосвященний з духовенством. У святі взяли участь представники Матірнього Товариства „Просвіти“ у Львові, делегації із сусідніх сіл та хор з Кукизова. Після академії відправлено торжественну Вечірню, після котрої Преосвященний з духовенством відспівав перед виставленими Найсвятішими Тайнами благальну пісню і відбув обхід довкола обох церков. Після Вечірні духовенство з вірними відпровадило владику на приходство. З веранди приходства Преосв. Іван промовив ще раз незвичайно зворушливо та уділив усім архиерейського благословення, яке парох і вірні приняли на колінах. Свого владику витали тисячі народу з радістю, а прощали з вдякою та сльозами. Від церкви аж до залізничої стації вечором при його відїзді стояли парохіяни Запитова лавою зі світлами та прощали його окликами: „Слава!“

Учасник.

БОБРЕЧЧИНА.

Величаве свято в честь Митрополита у Стрілиськах. Ювилей Архипастиря Української Католицької Церкви в Галичині, Митрополита Андрея, викликав дуже живий і радісний відгомін серед усього українського громадянства. Величаво відсвяткували і стрілищани 70-ліття уродин Високодостойного Ювилята святочною академією в неділю 22 вересня. Ювилейну академію попередила співана Служба Божа в Стрілиськах Старих, на яку прибули процесії зі Стрілиськ Нових та з Кнісела. Службу Божу в намірении Митрополита відправив місцевий парох о. декан Степан Ковалів з прегарною проповідію про заслуги та значіння Ювилята в житті Української Церкви й Української Нації. Служба Божа закінчилася трикратним многоліттям Митрополитові та відспіванням гимну-молитви „Боже Великий, Єдиний“. Після полудня відбулася на вільному воздусі на площі у Стрілиськах Нових святочна академія, яка залишила у присутніх дуже миле враження. Вже при самому вході мило вража- ла святочно прибрана площа. На стильовім килимі писався величавий портрет нашого Архипастиря. Програму виповнили такі точки: Сильветку Митрополита в рямках історії накреслив о. декан Ковалів. Хорові продукції виволи з повним успіхом злучені мішані хори зі Стрілиськ Нових, Стрілиськ Старих і Кнісела під управою п. Теодосія Горини. Їх гарне виконання нагородила публика бурливими оплесками. Гарно виглали загальні вправи окремо хлопців та окремо дівчат, а ритмічну вправу до пісні „Боже Великий“ приняли зібрані з великим ентузіязмом. Милою несподіванкою були ще: будова веж дорослом і вправи шаблями. Взагалі усі точки добірної програми зуміли одушевити численно зібраних вкадів, які залишили площу з дійсним вдоволенням під враженням удатної академії, яку закінчено відспіванням національного гимну.

СПОРТ.

УКРАЇНА — ГАСМОНЕЯ. СЯН — КОРОНА.

В неділю 13. п. м. відбудуться на грищі Погоні останні мистецькі змагання в цьому сезоні між Україною та Гасмонеєю. Початок в год. 10. передполуднем.

Зараз після тих змагань розіграють між собою вирішний метч за мистецтво А-класи перемиський Сян і самбірська Корона.

Отже спортова атракція небудь-яка!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 11. X. год. 8. веч. Аб. 2. „Визволення“.

Субота, 12. X. год 8. веч. Аб. 1. „Музика на вулиці“.

Неділя, 13. X. год. 12. пол. „Хлопці з площі Зброї“; год. 3.30 ціни найнижчі „Авантюра в раю“; год. 8. веч. „Музика на вулиці“.

Понеділок, 14. X. год. 8. веч. Аб. 1. „Музика на вулиці“.

Вівторок, 15. X. год. 8·15 веч. Концерт Йосифа Шмідта.

Театр Рівнородностей.

Нечинний.

Український Театр ім. І. Тобілевича

Львів:

10. X. „Дівча з Маслосоюзу“.

Цирк „Арена“, вул. Городецька ч. 37.

Пятниця, 11. жовтня дві вистави: в год. 4·15 попол. і в год. 8·15 веч.

Субота, 12. жовтня дві вистави: в год. 4·15 попол. і в год. 8·15 веч.

Неділя, 13. жовтня дві вистави: в год. 4.15 попол. і в год. 8.15 веч.

Кіна.

АДРІЯ: „Бунт молоді“, „Мати, що вбила власну дитину“.

АПОЛЬО: „Вацусь“ (Дюмма).

АТЛЯНТИК: „Пепо“ („Жінка за 1.000 рублів“) фільма в рос. мові.

ВАНДА: „Федора“, „Рено-Сатан“.

ГРАЖИНА: „Дівчата в одностро[illegible]“.

КАСІНО: „Ідемо по щастя“.

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Чорт не жінка“.

МАРУСЕНЬКА: „Бар-Міцве“, „Жиде, смійся“.

МІРАЖ: „Поворот Франкенштайна“ (Борис Карлов“).

МУЗА: „Я збігдець“.

ПАКС: „Ніч чудес у Люрді“.

ПАЛЯС: „Дві хмасі“.

ПАН. „Червоний султан“ (Абдул Гамід) і додаток.

РАЙ: „Пісня козака“ (Хозе Мохіка).

СВІТ: „Провокатор Азев“.

СОНЦЕ: „Біла одаліска“, „В тіні хмародерів“.

СТИЛЕВЕ: „Катюша“ і ревія „Лянцют щастя“.

ТОН: „Ірела, королева пісні“.

УТІХА: „Дон Хуан“ і ревія.

ХИМЕРА: „Малий полковник“ (Шерлі Тенпль).

Закордонне радіо.

Пятниця, 11. жовтня 1955.

Відень (506,4) 12.00, 13.10 Симф. концерт, 17.30 Солісти (скр., форт.). 19.55 „Цар і тесля“ оп. Льорцінга. **Братислава** (298,8) 21.30 Словацькі танки й пісні. **Брно** 325,4) 20.05 Оп. арії. **Прага** (470,2) 12.35 Сальон. музика, 17.15 Смичк. квартет А-дур Бокеріні. **Париж** (1648) 13.15 Концерт, 21.45 Оперетковий вечір. **Берлін** (356,7) 9.00 Музика нім. романтизму, 17.00 Концерт. **Кенігсвустергавзен** (1571) 15.15 Діточі пісоньки, 16.00 Попул. музика, 18.00 Баляди (Нісен баритон). 20.55 Нім. муз. самоцвіти. **Мінхен** (405,4) 16.10 Твори Телемана в вик. солістів, 19.00 Нар. музика. 20.55 Вес. музична авдиція, 22.30 З творчости Гайдна (квартет). **Будапешт** (549,5) 13.40 Спів, 17.30 Циг. орх., 18.40 Флет, 19.30 Два фортепіяни. **Мілянo** (221,2) 11.30 Попул. муз., 20.40 „Петро й Павло“ ком. Герпега, симф. джез. **Рим** (420,8) 19.45 Орх. концерт, 20.40 Концерт.

Субота, 12. жовтня 1935.

Відень (506,8) 19.00 Форт. твори Ліста, 19.30 Гумор у пісні, 20.10 Клясично та сучасно (спів, музика), 22.10 Пісні й арії Зіка сопр.). **Братислава** (898,8) 20.00 „Княжна чардаша“ оп. Кальмана. **Прага** (470,2) 11.05 Сальон. музика, 18.05 Спів. **Париж** (1648) 13.15 Легка муз., 21.00 Два фортепіяни, 21.45 „Гарна Галятея“ ком. оп. Массе, „Філемон і Бавціс“ оп. Гунода. **Берлін** (356,7) 19.00 Концерт солістів, 22.30 Вес. вечір. **Кенігсвустергавзен** (1571) 16.00 Веселе пополудне, 22.30 Музика, форт. **Кельн** (455,9) 12.00 Музика, 20.10 Прогулька по краю: оперетки. **Будапешт** (549,5) 12.05 Циг. музика, 19.15 Легка музика. **Мілянo** (221,2) 11.30 Популярна музика. 13.10 Тріо, 20.40 Орх. вальси. **Рим** (420,8) 17.00 Концерт цитристів, 20.40 Вечір ораторій.

Львівське радіо.

Пятниця, 11. жовтня 1935.

6.30 Ранішня авд., 7.55 Практичні вказівки, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Авд. із зоольог. городу для ст. дітей, 12.40 Концерт сальон. муз., 13.25 Хвилина для жінок, 13.30 З ринку праці, 13.35 Легка муз. з гр. пл., 15.15 Біржа, 15.25 Експорт, 15.30 Хвилина Бедінія з гр. пл., 16.00 Гутірка для хорих, 16.15 Концерт орх., 16.45 Хвилина питань для ст. дітей, 17.00 Відчит про Степана Чарнецького з нагоди 270 роковин смерти, 17.15 Лат. поезії Кохановського в перекладі Ейсмонда, 17.20 Концерт солістів (музика, спів), 17.50 Спорт. порадник, 18.00 Мендельсон-Бартольді Квінтет оп. 18, 18.30 Листи та програми, 18.40 Спорт. гутірка, 18.45 Форт. хвилини, 19.00 Вес. фейлєтон, 19.20 Реклям. концерт, 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.50 Акт. монольог, 20.00 Бюро студій розмовляє зі слухачами, 20.10 Східні настрої — концерт орх., 21.00 Веч. денник. 21.10 Із суч. Польщі, 21.15 Легка музика. 22.30 Танк. музика із ґр. пл.

Субота, 12. жовтня 1935.

6.30 Ранішня авдиція, 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Концерт орх., 18.00 Концерт гармоністів, 13.25 Хвилинка для жінок. 13.30 Найгарніша гр. пл., 14.30 Оп. фрагменти з гр. пл., 15.00 „Границя“ фрагм. із повісти Налковської, 15.15 Біржа, 15.25 Польська морська торговля, 15.30 Концерт орх. мандоліністів, 16.00 Лекція фр. мови. 16.15 Твори на скрипку в супр. форт., 16.30 Техн. скринька, 16.45 Вся Польща співає, 17.00 Сирівці як чинник госп. незалежности, 17.15 Новини з гр. пл. 17.45 Природ. гутірка: Лось, 17.50 Самоцвіт любавської землі Нове Місто, 18.00 Вес. авдиція для дітей, 18.30 Огляд видавництв, 18.40 Сільва рерум, 18.45 Оп. дуети з гр. пл., 19.00 Як виглядав Єзуїтський город тому сто літ, 19.20 Реклям. концерт, 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.50 Актуальна гутірка, 20.00 Завіщання Й. Пілсудського; Вимки з творів Й. Пілсудського; орхестра, 20.45 Веч. денник, 20.55 Із суч. Польщі, 21.00 Життя польських жінок у закордоні, 21.30 Гумор. 22.00 Осінню — концерт орхестри, спів, 23.05 Танк. музика

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.31—5·35 зол.

Нім. марка 1·52—1·60, фр. франки 34·85—35·00, шв. франки 172·50—173·00, фунти стерлінги 26·10—26·20, австр. шілінги 99·50 — 102, чеські корони 20·50—21·50, рум. леї 28·50—30·50, ліри 36·00—39·00.

Золото: Долари 9.03—9·07, Франки фр 34·40—34·80, Дукати 82·00—82·75, Корони 36·20—36·80, Рублі 4·60 — 4·70, 1 гр. зол. 5·924.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·50 Фльорени 0·85, 1 ґр. ср. 0·07—0·08.

ЗБІЖЕ.

Ціни паритет Підволочиська дьоко Львів

	від — до	від — до
Пшениця одн.	17.00—17.25	
Пшениця зб.	16.00—16.25	
Ячмінь одн.	13·75—14·00	
Ячмінь на кш.	13·00—13.25	
Овес одн.	14.25—14.75	
Овес одн. л. зад.	13.75—14.25	
Овес зб.	13·75—14·25	
Фасоля біла	22.00—25.00	
Фасоля краса	20.00—22.00	
Мука пш. І. А.	33·50—34·00	
Мука пш. І. Б.	32·00—32·50	
Мука пш. І. Ц.	30·50—21·00	
Мука пш. І. Д.	28·50—20·00	
Мука пш. І. Е.	27.50—28.00	
Мука пш. ІІ. Ц.	26.50—27·00	
Мука пш. ІІ. Д.	25.75—26·25	
Мука пш. ІІ. Е.	25·00—25·50	
Мука пш. ІІ. Ф.	23·50—24·00	
Мука пш. ІІ. Г.	20·50—21.00	
Мука житня І. кат. до 55%	20·00—22·50	
Мука житня раз. ео90%)	17.25—17.75	
Мука пш. ІІІ. А.	27·50—28·00	
Мука пш. ІІІ. Б.	26·75—27·25	
Мука ж. І. кат.	24·00—24·50	
Мука житня ІІ. кат. до 45%	23·00—23·00	
Мука житня раз. до 55 %	22·00—22.50	
Мука ж. ІІ. кат.	16.00—16.50	

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 10-го жовтня п. р. кооперативам платив за: дьоко Львів.

1 кг. масла десерового бльокового без опакування . .	2·70 зол.
1 кг. масла десерового в бочках враз в опакуванням	2.74·50 „
1 кг. масла дес. експорт. враз з експортовим опакуванням дає зачет по . . .	2·80 „
1 л. молока	0·15 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	3·80 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло, молоко і сметану вдержана, на яйця сильна.

Маслосоюз повідомляє, що від 10. X. п. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, дьоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 90 дкг.	за 1 кг.	0·85 зол.
Мол. однор. кури І. кл.	„	0·90 „
Качки	„	0·75 „

Птицю приймає в кількости визначеного приділу для кожного свого доставця.

ОПОВІСТКИ.

Позір есперантисти! Усіх тих, що цікавляться міжнародньою мовою „Есперанто“ і **бажали би її навчитись,** а також тих, що вже знають цю мову, просимо подати свої адреси в ціли улаштування курсу есперанта, як також утворення кружка есперантистів. Зголошення під „Самідеано“ до Адміністрації.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“ З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10